

Temabank

Fordypningsoppgaven i norsk vg3

Retorisk analyse

Hva handlet egentlig kongen eller statsministerens nyttårstale om? Hvilke budskap ble uttrykt i talen? Hvordan var talen bygget opp, og fungerte talen slik kongen eller statsministeren sannsynligvis hadde håpet? Kan man si at kongen eller statsministerens tale var god? I tilfelle ja, hva var det med talen som ga den høy kvalitet? Eller kanskje mener du talen fungerte dårlig?

Fordypingsoppgaven kan være en retorisk analyse av en tekst. Kongen eller statsministerens nyttårstale egner seg godt i en slik oppgave. Taler som politikere har holdt i spesielle anledninger er også aktuelle tekster å analysere. Faglæreren din kan hjelpe deg med å finne fram til aktuelle tekster.

I en slik oppgave bruker du kunnskapene du har fra arbeidet med emnet *retorikk* og fagstoffet om retorikk i læreboka. I hovedsak går en slik analyse ut på å vise hva forfatteren vil med teksten, hvordan den er bygget opp og hvordan de ulike momentene i teksten utgjør en helhetlig tekst. Om teksten er høvelig i forhold til avsenderen, mottakerne, saken og omstendighetene rundt teksten eller talen, er noe av momentene du bør ha med i en retorisk analyse. Til slutt bør du vurdere hva du synes om teksten; om den fungerte slik forfatteren eller taleren sannsynligvis hadde tenkt den skulle fungere eller ikke.

I en retorisk analyse bruker du selvsagt begreper fra retorikken, og du kan godt bruke oppsettet nedenfor som hjelpemiddel. Vår erfaring med elever som har skrevet retorisk analyse av taler, og som har brukt nevnte oppsett som et hjelpeverktøy, er at de med god veiledning underveis, har kommet veldig bra i mål med fordypingsoppgaven. Dersom du synes retorikk er interessant, og at dette er et emne du kan mye eller litt om allerede, kan en retorisk analyse absolutt være et lærerikt og interessant alternativ til de andre emnene du kan velge som fordypingsoppgave.

Ta en prat med faglæreren din om hvordan du bør gå fram og hvilken aktuell tekst eller tale du bør velge som gjenstand for en retorisk analyse.

Slik kan du gå fram i en retorisk analyse av en sakprosa tekst:

INNLEDNING

- 1) Presenter teksten, forfatteren, utgiver og dato for publisering
- 2) Skriv et kort referat av teksten
- 3) Få fram hva som er formålet med teksten (*intellectio*)

HOVEDDEL

1. *Grei ut om den retoriske situasjonen*

- a) Hvilket påtrengende problem forsøker avsenderen å løse?
- b) Hvem er publikum? (Med andre ord: Hvem har makt til å løse problemet?)
- c) Hva er de viktigste tvingende omstendighetene som regulerer hva avsenderen kan gjøre? (Hvorfor senderen ikke kan løse problemet selv)

2. *Tekstens bestanddeler*

- a) Inventio: Hva er de viktigste innholdsmomentene i teksten? Her skal du gjøre greie for argumentasjonen (Se hjelpemiddel nedenfor).
- b) Dispositio: I hvilken rekkefølge kommer innholdsmomentene?
- c) Elocutio: Hvilken stil har avsenderen valgt?

3. *Tekstens høvelighet*

- a) Hvordan er tekstens interne høvelighet? (Med andre ord: Er det et høvelig forhold mellom innhold, komposisjon/struktur og stil?)
- b) Hvordan er tekstens eksterne høvelighet? (Med andre ord: Er teksten høvelig i forhold til avsenderen, mottakerne, saken og omstendighetene?)

4. *Tekstens overbevisende kraft*

- a) Hva forsøker avsenderen å overbevise mottakerne om – og til å gjøre?
- b) Ethos: Hvilke troverdige karaktertrekk forsøker avsenderen å vise (forstandighet, dyd, velvilje og/eller autenticitet), og hvordan kommer dette til uttrykk i teksten?
- c) Pathos: Hvilke følelser forsøker avsenderen å vekke hos mottakerne, og hvordan går avsenderen fram for å vekke hver av disse følelsene?
- d) Logos: Hva er tekstens sentrale påstander? Hvilke slutninger trekkes? Hvilke argumentasjonsstrategier er dominerende?

AVSLUTNING

5. *Vurdering av teksten*

- a) I hvilken grad vil teksten virke overbevisende på mottakerne?
- b) Hva kunne avsenderen gjort annerledes for at teksten skulle virke mer overbevisende?

[OPPRETT EN GRATIS BLOGG ELLER ET NETTSTED PÅ WORDPRESS.COM.](https://senjavgsbiblioteket.wordpress.com/about/blogg/)